

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ**

**Αθήνα, 20.1.2012
Αρ. Πρωτ.: ΥΠ.ΠΟ.Τ./ΓΡ.ΥΠ./Κ.Ε./145**

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κα Ντόρα Μπακογιάννη
2. Βουλευτή κ. Λευτέρη Αυγενάκη

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 1965/25.11.2011 Ερώτηση

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 1965/25.11.2011 Ερώτησης των Βουλευτών κ.κ. Ντόρας Μπακογιάννη, Λευτέρη Αυγενάκη και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Στο Οροπέδιο του Λασιθίου Κρήτης υπάρχει πράγματι μία εύφορη και καλλιεργήσιμη πεδιάδα περικυκλωμένη από τις κορφές του όρους Δίκτη, επί της οποίας υπήρχαν κατά το παρελθόν χιλιάδες ανεμόμυλοι άντλησης νερού για την άρδευση των καλλιεργειών της. Επίσης, γνωρίζουμε ότι επί Βενετοκρατίας κατασκευάστηκε αποστραγγιστικό έργο, διασταυρούμενων τάφρων γνωστών ως «Λίνιες» που όδευαν το νερό στην καταβόθρα ή «Χώνος», για βελτίωση των συνθηκών του πλημμυροπαθούς και βαλτώδους κάμπου.

Οι ανεμόμυλοι αυτοί ήσαν πυλώνες από σιδηρά δικτυώματα, τοποθετημένοι πάνω από φρεάτια νερού. Στην κορυφή των πυλώνων εδράζονταν η πτερωτή με πάνινα πτερύγια, ανάντη του ανέμου, περιστροφικής κίνησης ως προς μία μόνο κατεύθυνση του αέρα. Η ανάπτυξη της μηχανοκαλλιέργειας, της μηχανοκίνησης, η τοποθέτηση πλαστικών σωλήνων για την άδρευση, η πλημμελής συντήρηση του συστήματος, θάμνοι και άγρια φυτά να αναπτύσσονται στις όχθες των μετατρέποντας τις σε χωματερές η αναζήτηση άλλης απασχόλησης, αλλοίωσε το τοπίο.

Ελάχιστοι αντλητικοί ανεμόμυλοι έχουν διασωθεί και όλοι τελούν υπό ιδιοκτησιακό καθεστώς αγνώστων, προς την Υπηρεσία, στοιχείων. Για το λόγο αυτό, η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Κρήτης, με το με αριθμό πρωτ. 425/30.05.2001 έγγραφο προς τον Δήμο Οροπεδίου Λασιθίου, ζητούσε βασικές πληροφορίες προκειμένου να συνταχθεί φάκελος και να διαβιβαστεί στο αρμόδιο αρχαιολογικό συμβούλιο για να γνωμοδοτήσει περί χαρακτηρισμού ή μη, βάση των διατάξεων του Ν. 3028/02.

Σας γνωρίζουμε επίσης ότι στη δυτική είσοδο του Οροπεδίου, υπάρχει συγκρότημα από 24 λιθόκτιστους ανεμόμυλους αλέσεως σιτηρών, που διασώζονται μέχρι σήμερα διαταγμένοι σε σειρά, πάνω στον αυχένα του όρους Δίκτη στη θέση «Σελί Αμπέλου». Έχουν χαρακτηριστεί ως έργα τέχνης σύμφωνα με την Υ.Α./ΥΠΠΟ/Γ/157/2298/29.01.1986 (ΦΕΚ:104/τ.Β'/14.03.1986), και πρόκειται για μοναδικό αρχιτεκτονικό σύνολο στην Κρήτη. Είναι λιθόκτιστα κτίρια με στρογγυλευμένη την πλευρά που φέρει την φτερωτή. Ο κεντρικός

δρόμος Ηράκλειο- Οροπέδιο Λασιθίου, διέρχεται μέσα από τη συστάδα, αφήνοντας νότια τους επτά και βόρεια εκτείνονται οι υπόλοιποι. Μερικοί έχουν αναστηλωθεί αλλά δεν λειτουργούν. Άλλοι διατηρούν ακόμα αρκετά από τα αρχιτεκτονικά τους μέλη αλλά δεν έχουν στέγη, άλλοι είναι ετοιμόρροποι και σε κάποιους έχουν μείνει μόνο τα θεμέλια.

Με το αρ. πρωτ.: 2108/10.11.2011 έγγραφο του Δήμου Οροπεδίου υπεβλήθη στην ΥΝΜΤΕΚ φάκελος μελέτης για την αναστύλωση ενός εκ των προαναφερθέντων ανεμόμυλων άλεσης σιτηρών, φερόμενης ιδιοκτησίας του Δήμου. Από πλευράς της Υπηρεσίας θα συμπληρωθούν τα στοιχεία και ο φάκελος θα διαβιβαστεί στο Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων προκειμένου να γνωμοδοτήσει, πριν την έκδοση της απόφασης.

Όσον αφορά στα σπήλαια, υπό την εποπτεία της Εφορείας Σπηλαιολογίας Νοτίου Ελλάδος, σε εξέλιξη βρίσκονται προγράμματα έρευνας και αξιοποίησης των σημαντικότερων σπηλαίων που αναπτύσσονται στο Οροπέδιο Λασιθίου: το «Δικταίο Άνδρο», η «Τράπεζα» και ο «Άγιος Χαράλαμπος».

1. «Δικταίο Άνδρο». Το σπήλαιο «Δικταίο Άνδρο» αναγνωρίζεται ως ένα από τα σημαντικότερα αρχαιολογικά σπήλαια, με χρονολογικό φάσμα λατρευτικής και οικιστικής χρήσης από τη Μινωική έως τη Ρωμαϊκή περίοδο (κήρυξη Υ.Α./Φ3124456/1834π.ε./5-5-1976, ΦΕΚ 699/Β/26-5-1976).

Το σπήλαιο έχει αξιοποιηθεί τουριστικά κατόπιν σχετικής μελέτης που εγκρίθηκε (ΥΠΠΟ/ΔΑΑΜ//85/5707//3-2-97) και χρηματοδοτήθηκε από το Τμήμα Μελετών του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων το οποίο ανέλαβε τις εργασίες υπό την Εφορεία Σπηλαιολογίας. Κατά διαστήματα, η Εφορεία, σε συνεργασία με την ΚΔ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, ελέγχει την κατάσταση του σπηλαίου ως φυσικού μνημείου, προκειμένου να επιλύονται τυχόν προβλήματα που προκύπτουν (αλλοίωση του λιθωματικού διακόσμου λόγω ανάπτυξης της επιλιθικής χλωρίδας, της μεγάλης επισκεψιμότητας και της μορφολογίας του).

Το 2010 η Εφορεία προχώρησε με χρηματοδότηση του ΤΑΠΑ στην εκπόνηση μελετών για την αποκατάσταση των φθορών στο εσωτερικό του σπηλαίου, την αντικατάσταση καταλλήλου για σπήλαια ηλεκτροφωτισμού και την ανακαίνιση των κτηριακών του εγκαταστάσεων. Οι μελέτες έχουν ολοκληρωθεί και βρίσκονται σε διαδικασία έγκρισης από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου.

Στο επόμενο στάδιο, η Υπηρεσία προγραμματίζει την ένταξη του σπηλαίου σε πρόγραμμα ΕΣΠΑ για την χρηματοδότηση και την υλοποίηση των προβλεπόμενων από τις μελέτες έργων.

2. «Τράπεζα». Σε ό,τι αφορά στην ανάδειξη του σπηλαίου «Τράπεζα» στο Τζερμιάδο, η Εφορεία Σπηλαιολογίας, σε συνεργασία με την ΚΔ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, έχει εγκρίνει τις εργασίες συντήρησης των υποδομών πρόσβασης που έχει αναλάβει ο Δήμος (υπ' αριθμόν 452/21-3-2000 απόφαση της ΚΔ' ΕΠΚΑ). Περαιτέρω, προγραμματίζεται αυτοψία στο πλαίσιο εκπόνησης μελετών για ήπια αξιοποίηση του σπηλαίου (φωτισμός, ενημερωτικές πινακίδες, διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου) και διενέργεια δοκιμαστικών τομών (δεδομένου ότι το σπήλαιο είναι κηρυγμένο ως σημαντικός αρχαιολογικός χώρος).

3. «Άγιος Χαράλαμπος». Το σπήλαιο «Άγιος Χαράλαμπος» Ψυχρού αποτελεί σημαντική αρχαιολογική θέση (ανασκαφική έρευνα από την Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών και την Εφορεία) αλλά δεν παρουσιάζει τουριστικό ενδιαφέρον, ενώ η είσοδος έχει σφραγισθεί για προστασία από λαθρανασκαφές.

Στο Οροπέδιο Λασιθίου αναπτύσσεται μικρός αριθμός σπηλαίων, εγκοίλων και καρστικών σχηματισμών, κάποια αρχαιολογικής αξίας (σπήλαια «Σκαφίδια» και «Αργουλιά»), αλλά σε δυσπρόσιτες περιοχές και άνευ σημαντικού τουριστικού ενδιαφέροντος. Η Εφορεία έχει ήδη προγραμματίσει αυτοψίες στα ανωτέρω σπήλαια, σε συνεργασία με τοπικούς φορείς και την ΚΔ' ΕΠΚΑ, με σκοπό την πιθανή ένταξή τους, ως φυσικά και αρχαιολογικά μνημεία, στη γενικότερη τουριστική αξιοποίηση της περιοχής του Οροπεδίου.

Τέλος, σε ό,τι αφορά τη χρηματοδότηση έργων σε μνημεία του Λασιθίου, καθώς και για την ανάπτυξη των τουριστικών υποδομών και των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, σας γνωρίζουμε ότι η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» (ΕΥΔ ΕΠΑΕ), μετά από σχετικό αίτημα της Ειδικής Υπηρεσίας Πολιτισμού και Τουρισμού (Ε.Υ.ΠΟ.Τ.), εξέδωσε την Πρόσκληση με Κωδικό 80 (Α.Π. 3885/752/Α2/21.07.2011), με την οποία καλούσε Ο.Τ.Α. και Ν.Π.Ι.Δ. να υποβάλλουν προτάσεις για έργα Υποδομών Τουρισμού, με σκοπό να χρηματοδοτηθούν ως Δικαιούχοι στο πλαίσιο της κατηγορίας πράξεων: «Ενίσχυση των υποδομών του πολιτιστικού αποθέματος με στόχο τη δημιουργία πυρήνων τουριστικής ανάπτυξης περιφερειακής, διαπεριφερειακής και εθνικής σημασίας».

Βάσει της ανωτέρω Πρόσκλησης, το Καμπάνειο Ίδρυμα επικοινωνήσε με την Ε.Υ.ΠΟ.Τ. τον περασμένο Οκτώβριο, προκειμένου να ενημερωθεί λεπτομερώς και να προετοιμάσει την υποβολή πρότασης που αφορούσε στο αναπτυξιακό σχέδιο αξιοποίησης του Ιδρύματος στο Ψυχρό Λασιθίου και στην παράλληλη αποκατάσταση και ανάδειξη των παραδοσιακών αντλητικών ανεμόμυλων του Οροπεδίου Λασιθίου. Η πρόταση ανταποκρινόταν στα κριτήρια της Πρόσκλησης και παρουσίαζε πράγματι ενδιαφέρον από τουριστικής πλευράς. Η συνεργασία μεταξύ της Ε.Υ.ΠΟ.Τ. και του Ιδρύματος υπήρξε άψογη, ωστόσο, τεχνικά ζητήματα που σχετίζονταν με την ωριμότητα του φακέλου της πρότασης, δεν επέτρεψαν τελικά την υποβολή της στην Πρόσκληση 80, παρά το γεγονός ότι η τελευταία έλαβε δυο παρατάσεις στην προθεσμία παραλαβής των προτάσεων και έληξε τελικά στις 30.11.2011.

Όσον αφορά τώρα στο δεύτερο ερώτημα που σχετίζεται με τις πρωτοβουλίες του ΥΠ.ΠΟ.Τ. για την ενίσχυση του εναλλακτικού τουρισμού στην Κρήτη, θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε για τα ακόλουθα:

Μέσω των δράσεων του ΕΣΠΑ και του τρέχοντος προγραμματισμού της Ε.Υ.ΠΟ.Τ. επιχειρείται σε εθνικό επίπεδο μια -κατά το δυνατό- ολοκληρωμένη και πολυεπίπεδη αντιμετώπιση των βασικών θεμάτων του τομέα Τουρισμού, τα οποία αφορούν στις σχεδιαζόμενες Δημόσιες Υποδομές τουριστικού χαρακτήρα και στις Δράσεις Ενισχύσεων ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων.

Πιο συγκεκριμένα και σε ό,τι αφορά στο πεδίο των πράξεων που σχετίζονται με έργα Τουριστικών Υποδομών στην Κρήτη, σας αναφέρουμε ότι μέχρι στιγμής έχουν εκδοθεί Αποφάσεις Ένταξης στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» (ΕΠΑΕ) για τα ακόλουθα τρία (3) έργα:

1. Ηλεκτροφωτισμός Φρουρίου Σπιναλόγκας (Π/Υ σύμβασης € 1.338.750 – 24.06.2010) με Δικαιούχο την Ε.Τ.Α. Α.Ε. (Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα Α.Ε.)
2. Ανάδειξη – ανάπλαση της παλαιάς Ηλεκτρικής και διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου στο Δήμο Αρχανών, Ν. Ηρακλείου Κρήτης (Π/Υ ένταξης € 2.500.000 – 20.01.2011) με Δικαιούχο τον Ε.Ο.Τ. (Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού).

3. Αποκατάσταση της οικίας του Ελευθερίου Βενιζέλου στη Χαλέπα Χανίων Κρήτης (Π/Υ ένταξης € 3.389.545 – 22.02.2011) με Δικαιούχο τον Ε.Ο.Τ. (Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού).

Από τα προαναφερθέντα έργα το πρώτο ήδη υλοποιείται στο Νομό Λασιθίου, ενώ το δεύτερο και το τρίτο δημοπρατήθηκαν στις 27 Σεπτεμβρίου και την 1^η Νοεμβρίου 2011 αντίστοιχα.

Σημειώνουμε, επιπλέον, ότι και άλλα έργα υποδομών τουριστικού χαρακτήρα βρίσκονται σε φάση ωρίμανσης και προετοιμασίας για υποβολή στο ΕΣΠΑ από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ.Τ., ενώ πολλά και σημαντικά είναι και τα έργα Πολιτισμού που υλοποιούνται ή σχεδιάζονται στην Κρήτη, τα οποία λειτουργούν ενισχυτικά στην προσέλκυση επισκεπτών και ιδιαίτερα εκείνων που έχουν ειδικό ενδιαφέρον για τον Πολιτιστικό Τουρισμό.

Συμπληρωματικά θα θέλαμε να διευκρινίσουμε ότι σε αντίθεση με τα έργα Δημόσιων Υποδομών που προαναφέρθηκαν και έχουν συγκεκριμένη χωροθέτηση, οι δράσεις του ΥΠ.ΠΟ.Τ. που αφορούν στην ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων τουριστικού χαρακτήρα μέσω του ΕΣΠΑ, δεν είναι δυνατό να εξειδικευτούν για την περιοχή της Κρήτης, δεδομένου ότι ο σχεδιασμός τους έχει εθνική εμβέλεια.

Πιο συγκεκριμένα και σε ό,τι αφορά στις Κρατικές Ενισχύσεις σημειώνουμε τα ακόλουθα: Στο πλαίσιο της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, η ΕΥΠΟΤ ορίσθηκε βάσει του αρθ.4 παρ.1 του Ν.3614/2007 ως Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης (ΕΦΔ) για πράξεις Κρατικών Ενισχύσεων. Εκ του δεδομένου αυτού, η ΕΥΔ ΕΠΑΕ προχώρησε στην έκδοση της υπ' αριθ. πρωτ.7195/1445/0020/15.10.2010 (ΦΕΚ Β' 1690) απόφασης εκχώρησης αρμοδιοτήτων διαχείρισης για τις κατηγορίες πράξεων «Πράσινος Τουρισμός» και «Εναλλακτικός Τουρισμός» στην ΕΥΠΟΤ (τέως ΕΥΣΔΕΔ Τομέα Τουρισμού).

Σε σχέση με την πράξη «Εναλλακτικός Τουρισμός» προϋπολογισμού € 20.000.000, σημειώνουμε ότι η υποβολή των προτάσεων ξεκίνησε στις 15 Σεπτεμβρίου 2011. Το πρόγραμμα αποσκοπεί στη διαφοροποίηση και στον εμπλουτισμό του ελληνικού τουριστικού προϊόντος με την επιχειρηματική αξιοποίηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, στην ανάδειξη και τουριστική αξιοποίηση του φυσικού και πολιτισμικού αποθέματος και στην άμβλυνση της εποχικότητας της τουριστικής ζήτησης. Λαμβάνοντας υπόψη τη ραγδαία επιδείνωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την έλλειψη ρευστότητας στην αγορά, η ΕΥΠΟΤ, κατόπιν σχετικής έγκρισης της ΕΥΔ ΕΠΑΕ, προχωρά εντός των επόμενων ημερών στην νέα προκήρυξη του Εναλλακτικού Τουρισμού, αυξάνοντας κατά 10% το ποσοστό της δημόσιας χρηματοδότησης και ορίζοντας ευνοϊκότερους όρους για τους υποψήφιους επενδυτές.

Παράλληλα, η πράξη «Εναλλακτικός Τουρισμός για νέες επιχειρήσεις» προϋπολογισμού € 8.000.000, θα προδημοσιευτεί για διαβούλευση στις αρχές του επόμενου έτους. Η Πράξη αποσκοπεί στην υλοποίηση επενδύσεων στον Τομέα του Τουρισμού από νέες επιχειρήσεις που προτίθενται να δραστηριοποιηθούν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υφυπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού
2. Γραφείο Γενικής Γραμματέως ΥΠ.ΠΟ.Τ.
3. ΥΝΜΤΕ Κρήτης
4. Εφορεία Σπηλαιολογίας-Παλαιοανθρωπολογίας Ν. Ελλάδας
5. ΕΥΠΟΤ
6. ΓΓΤ-Γραφείο Γενικής Γραμματέως
7. ΓΓΤ-Δ/ση Τουριστικής Πολιτικής & Συντονισμού
8. ΓΓΤ-Δ/ση Τουριστικών Επενδύσεων
9. ΓΓΤ-Δ/ση Τουριστικών Εγκαταστάσεων
10. ΕΟΤ-Γραφείο Γενικού Γραμματέα
11. ΕΟΤ-Γραφείο Προέδρου
12. ΕΟΤ-Δ/ση Μελετών & Επενδύσεων
13. ΕΟΤ-Δ/ση Έρευνας Αγοράς & Διαφήμισης

